

Mihaela Doboș

Mona Coțofan

Caiet de lucru

pentru clasa a V-a

○ În conformitate cu noua programă de limba și literatura română, aprobată prin Ordinul Ministerului Educației Naționale, nr. 3393/28.02.2017

Editura Taida
Suksesul tău începe cu noi!

Cuprins

I. Comunicarea orală	9
Repere metodologice - În atenția profesorului!	9
Glosar de termeni și concepte operaționale	11
Lucru în clasă. Propuneri de activități	12
Activitatea numărul 1	12
Activitatea numărul 2	13
Fișă de evaluare și de progres	15
Exerciții de rezolvat în clasă. Lucru independent	16
Fișă de autoevaluare	20
Exerciții de rezolvat în clasă. Lucru în perechi sau în echipe	21
Fișă de autoevaluare	24
Exerciții de fixare a noilor conținuturi și de exersare a competențelor dobândite.	
Lucru pentru acasă	25
Fișă de apreciere din partea părinților	29
Exerciții de performanță. Lucru suplimentar	30
Repere de răspuns	34
Recapitulare. Lucru în clasă	35
II. Lectura	43
Repere metodologice - În atenția profesorului!	43
Glosar de termeni și concepte operaționale	45
Lucru în clasă. Propuneri de activități	48
Activitatea numărul 1	48
Activitatea numărul 2	50
Fișă de evaluare și de progres	53
Exerciții de rezolvat în clasă. Lucru independent	54
Fișă de autoevaluare	61
Exerciții de rezolvat în clasă. Lucru în perechi sau în echipe	62
Fișă de autoevaluare	69
Exerciții de fixare a noilor conținuturi și de exersare a competențelor dobândite	
Lucru pentru acasă	70
Fișă de apreciere din partea părinților	77
Exerciții de performanță. Lucru suplimentar	78
Repere de răspuns	83
Recapitulare. Lucru în clasă	84
III. Redactarea	90
Repere metodologice - În atenția profesorului!	90
Glosar de termeni și concepte operaționale	92
Lucru în clasă. Propuneri de activități	93
Activitatea numărul 1	93
Activitatea numărul 2	94
Fișă de evaluare și de progres	96
Exerciții de rezolvat în clasă. Lucru independent	97
Fișă de autoevaluare	105
Exerciții de rezolvat în clasă. Lucru în perechi sau în echipe	106
Fișă de autoevaluare	109

Exerciții de fixare a noilor conținuturi și de exersare a competențelor dobândite.	
Lucru pentru acasă.....	110
Fișă de apreciere din partea părinților	116
Exerciții de performanță. Lucru suplimentar	117
Repere de răspuns	122
Recapitulare. Lucru în clasă	124
IV. Elemente de construcție a comunicării.....	130
Repere metodologice - În atenția profesorului!.....	130
Glosar de termeni și concepte operaționale. Aplicații.....	132
Lucru în clasă. Propuneri de activități.....	154
Activitatea numărul 1	154
Activitatea numărul 2	157
Fișă de evaluare și de progres	160
Exerciții de rezolvat în clasă. Lucru independent	161
Fișă de autoevaluare	169
Exerciții de rezolvat în clasă. Lucru în perechi sau în echipe	170
Fișă de autoevaluare	173
Exerciții de fixare a noilor conținuturi și de exersare a competențelor dobândite.	
Lucru pentru acasă.....	174
Fișă de apreciere din partea părinților	180
Exerciții de performanță. Lucru suplimentar	181
Repere de răspuns	186
Recapitulare. Lucru în clasă	187
V. Elemente de interculturalitate	194
Repere metodologice - În atenția profesorului!.....	194
Lucru în clasă. Propuneri de activități.....	197
Activitatea numărul 1	197
Activitatea numărul 2	199
Activitatea numărul 3	200
Fișă de evaluare și de progres	202
Exerciții de rezolvat în clasă. Lucru independent	203
Fișă de autoevaluare	208
Exerciții de rezolvat în clasă	209
Lucru în perechi sau în echipe.....	209
Fișă de autoevaluare	214
Exerciții de fixare a noilor conținuturi și de exersare a competențelor dobândite.	
Lucru pentru acasă.....	215
Fișă de apreciere din partea părinților	220
Exerciții de performanță. Lucru suplimentar	221
Repere de răspuns	226
Recapitulare. Lucru în clasă	227
Teste sumative	233
Test sumativ 1	233
Test sumativ 2.....	235
Test sumativ 3.....	237
Test sumativ 4.....	239
Test sumativ 5.....	241
Test sumativ 6.....	243
Test sumativ 7.....	245

Test sumativ 8.....	247
Test sumativ 9.....	249
Test sumativ 10.....	251
Test sumativ 11.....	253
Test sumativ 12.....	255
Test sumativ 13.....	257
Test sumativ 14.....	259
Test sumativ 15.....	261
Test sumativ 16.....	263
Test sumativ 17.....	265
Test sumativ 18.....	267
Test sumativ 19.....	269
Test sumativ 20.....	271
Repere de răspuns.....	273

Editura Taidă
Succesul tău începe cu noi!

I. Comunicarea orală

„Nu spune puțin în vorbe multe, ci mult în vorbe puține.”

(Pitagora)

„Se poate vorbi, oare, de o primordialitate a comunicării în raport cu restul activităților definitorii pentru umanitatea omului? E greu de spus, dacă înțelegem acest primat în termeni strict diacronici.

Comunicarea interumană nu precede la propriu nici gândirea, nici munca, nici jocul, nici cultul, dar constituie o condiție a existenței și evoluției lor.”

(Mihai Coman, *Comunicarea*)

Repere metodologice - În atenția profesorului!

Competența specifică de participare la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare prin receptarea și producerea textului oral poate fi asociată primului domeniu de conținut din programa școlară, vizând comunicarea. Capitolul I asociază reperele programei școlare unor activități și exerciții, care pot fi integrate de fiecare profesor în propria strategie didactică.

Competența specifică 1 - Participarea la interacțiuni verbale în diverse situații de comunicare prin receptarea și producerea textului oral

1.1. Identificarea temei, a unor informații esențiale și de detaliu, a intențiilor de comunicare explicite și / sau a comportamentelor care exprimă emoții din texte narative, monologate sau dialogate

- scrierea unor cuvinte/grupuri de cuvinte ilustrative pentru tema textului oral;
- extragerea informațiilor esențiale și de detaliu din diferite texte;
- identificarea stărilor/emoțiilor/sentimentelor emițătorului din diferite texte; – recunoașterea vorbitorului din diferite înregistrări audio, făcute de elevi, având drept criteriu o idee enunțată anterior de acesta;
- identificarea elementelor nonverbale / paraverbale care facilitează comunicarea, transferându-le în alte situații de comunicare;
- formularea ideilor principale și secundare dintr-un text oral aparținând unui prieten/coleg;
- descoperirea ideilor care pot structura un plan simplu/dezvoltat, prin dialog cu un partener.

1.2. Prezentarea orală, pe baza unor repere date de profesor, a unor informații și a unor idei, exprimând opinii, emoții și sentimente prin participarea la discuții pe teme familiare, de interes sau pornind de la textele ascultate/citite – exerciții de ordonare cronologică a unor informații și idei dintr-un set de texte cu aceeași temă;

- reformularea unei idei/informații audiate;
- completarea, în dialog cu un partener, a unor enunțuri, pornind de la ideile principale identificate într-un text studiat.

Lucru în clasă Propuneri de activități

Activitatea numărul 1

Citiți împreună cu elevii, în clasă, textul de mai jos, pentru a putea structura, apoi, răspunsuri privind următoarele aspecte:

Mirosul fructelor umplea toată casa. Mai ales de Anul Nou, când la armeni e încă postul Crăciunului și se fierbe în crățiți mari anuș-abur. Care în traducere ar însemna „supă dulce”. E un fel de colivă, numai că grâul fiert se amestecă cu tot felul de fructe: smochine, curmale, stafide, nuci, portocale. Și, deasupra, se cerne o pudră de scorțișoară. Apoi mirosul cotloanelor. Locuri ascunse, umbroase ori la vedere, dar care se deschid rar și, mai îmbietoare, locurile interzise. Fără cotloane de cotrobăit, copilăria e lipsită de noimă. Numai ceea ce e ascuns merită cu adevărat să se vadă. Mirosul cotloanelor se însoțește cu liniștea, care are și ea mirosurile ei. Mai întâi, dulapurile de haine sub care ședeau, împăturite, plăpumile și saltelele. În dulapul bunicii se păstrau numai haine grele, paltoane mirosind a naftalină, dintre care unele fuseseră chiar ale străbunicii mele[...]

(Varujan Vosganian, *Cartea șoaptelor*)

1. Reconstituirea rețetei de anuș - abur, așa cum rezultă ea din fragment:

.....

.....

.....

.....

.....

2. Prezentarea rețetei unui alt preparat de Crăciun, tradițional românesc:

.....

.....

.....

.....

.....

3. Relatarea unei întâmplări, reale sau imaginare, petrecute în podul casei bunicii:

.....

.....

.....

.....

.....

4. Identificarea emițătorului, a codului și a mesajului fragmentului citat:

.....

Exerciții de performanță Lucru suplimentar

În atenția elevilor!

Pentru a avea rezultate mai bune, îți propunem să te antrenezi suplimentar. Rezolvă, pentru notă maximă, corect, acest subiect complex! Poți primi 100 de puncte. Succes!

Test de antrenament pentru performanță

Citește cu atenție textul dat și sarcinile de lucru, gândește creativ, activează-ți toate cunoștințele de limba și literatura română, apoi scrie răspunsul corect:

*Din pietre sterpe și uscate
Un fir de iarbă s-a ivit,
Și vârful lui în infinit
A cutezat, străin, să cate.*

*Strivit în ulița măreață,
Secat de drumul de asfalt,
El e de felul cerului înalt,
Care șoptind îi spune și-l învață.*

*Născut dintr-un crâmpoi de soare
Și o fărâmă de pământ,
Firul gingaș, curat și sfânt,
A-mbobocit și-a dat o floare.*

*El, mulțumit că drept merinde
I-aduce lapte noaptea în pahar,
Se bucură când și-un țânțar
De moțu-i auriu se prinde.*
(Tudor Arghezi, *Chemarea*)

Partea I (50 de puncte)

1. (2p.) Precizează numărul de sunete și de litere din cuvintele: *gingaș, aduce*.
.....
2. * (2p.) Selectează, din text, un cuvânt ce conține un hiat și altul ce conține un diftong.
.....
3. (2p.) Desparte în silabe cuvintele: *uscate, șoptind*.
.....
4. (2p.) Exemplifică sinonimele contextuale ale termenilor: *a cutezat, sfânt*.
.....
5. (2p.) Precizează câte un antonim pentru fiecare dintre cuvintele: *înalt, noaptea*.
.....
6. (2p.) Alcătuieste două enunțuri în care să illustrezi polisemia cuvântului *uscate*.
.....
7. (2p.) Exemplifică doi termeni din familia lexicală a cuvântului *drum*.
.....
8. (2p.) Selectează, din text, două cuvinte derivate.
.....
9. (2p.) Selectează, din text, două cuvinte de legătură diferite.
.....

Partea a III-a (20 de puncte)

Privește cu atenție imaginea de mai jos și, pornind de la ea, realizează un text multimodal adresat copiilor de vârsta ta. Poți interveni cum dorești în/pe marginea imaginii. Prezintă apoi sintetic, în spațiul alăturat, proiectul tău.

wikipedia.org

Cele 20 de puncte se vor acorda pentru:

- respectarea trăsăturilor unui text multimodal;
- adecvarea proiectului la specificul/sugestiile imaginii date;
- originalitatea valorificării imaginii date;
- claritatea prezentării proiectului.

**Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
Timpul efectiv de lucru este de 120 de minute.**

Repere de răspuns

Partea I (50 de puncte)

1. De exemplu: Nu mai țipa la pisică!; Am cerut un alt fel de mâncare la restaurant.
2. *ochilor* – 7 litere, 6 sunete; *Ianke* – 5 litere, 5 sunete;
3. 22 de silabe;
4. *pustie* – vocale: *u, i, e*; consoane: *p,s,t*; *serii* – vocale: *e,i*; semivocale: *i*; consoane: *s, r*;
5. De exemplu: Eu roșii la auzirea veștii bune. (verb la modul indicativ, timpul perfect simplu);
6. De exemplu: *are* – deține, comercializează; *nație* – popor, țară;
7. De exemplu: *din vreme în vreme, a se schimba ca vremea, pe vremea...*;
8. De exemplu: *pustie* – populată, animată; *trist* – vesel, optimist;
9. *vezi* – indicativ; *ai privi* – condițional-optativ;
10. *au luat* – perfect compus; *dormitează* – prezent;
11. De exemplu: - Fii atent la drum!; Nu fi nepoliticos!;
12. De exemplu: *înaintea, din*;
13. *întâia* – numeral ordinal cu valoare substantivală; *lui* – articol hotărât;
14. *modeste* – grad pozitiv; *micuță de tot* – superlativ absolut;
15. *e* – predicat verbal; *vreme* – subiect simplu;
16. De exemplu: Nu dormitează negustorii!; Negustorii nu dormitează!
17. „Poate să fie ora cinci” – reper temporal; „Ulița e pustie.” – reper spațial etc.
18. Cei trei sunt negustori. Tache și Ianke țin mărfuri la fel: „coloniale, un pic de fierărie și mărunțisuri de marchitanie”. „Cadîr are specialitatea nației lui: cafea, rahat și tot felul de dulciuri”.
19. De exemplu: descrierea conturează cadrul târgului de provincie și al uliței în care începe acțiunea; contribuie la portretizarea sumară a celor trei personaje; introduce cititorul în atmosfera operei („vezi”) etc.
20. De exemplu: relația emițător-receptor în fragmentul dat este una specială, deoarece acesta aparține unei piese de teatru; autorul (dramaturgul) descrie în fragment timpul, spațiul, atmosfera și personajele, invitând receptorul (cititorul, dar și regizorul care realizează spectacolul) să-și imagineze acest cadru, așa cum reiese din verbul la persoana a II-a „vezi”, de la începutul textului etc.

Partea a II-a (20 de puncte)

Conținut – 12 puncte

- propunerea unui titlu original, expresiv, în acord cu textul - **2 p.**/ propunerea unui titlu lipsit de originalitate, simplist - 1 p.;
- redactarea unui dialog între personajele din text (cu respectarea succesiunii logice a replicilor – **6 p.**/fără respectarea succesiunii logice a replicilor – 3 p.);
- valorificarea adecvată a unor aspecte care țin de interculturalitate - **2 p.**;
- respectarea precizării privind numărul de cuvinte - **2 p.**;

Redactare – 8 puncte (unitatea compoziției – 1 p.; coerența textului – 1 p.; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 1 p.; ortografia – 2 p.; punctuația – 1 p.; așezarea corectă a textului în pagină – 1 p., lizibilitatea – 1 p.).

Partea a III-a (20 de puncte)

- respectarea trăsăturilor unui text multimodal – 5p./3p.;
- adecvarea proiectului la specificul/sugestiile imaginii date - 5p./3p.;
- originalitatea valorificării imaginii date - 5p./3p.;
- claritatea și corectitudinea prezentării proiectului - 5p./3p.

10 puncte din oficiu.

Test sumativ 7

Citește cu atenție textul următor și rezolvă sarcinile de lucru formulate:

În copilărie mergeam cu mama la Eforie Sud, doar noi doi, de aceea această mică localitate liniștită, învelită în vegetație ca mușchiul catifelat crescut pe pietrele tombale și într-o lumină blândă de început de toamnă ca prelungire a unei amnezii* convalescente*, a devenit un loc al nostru. Nu stăteam mai mult de 10 zile într-un loc în care nu ai ce vizita și nu ai ce vedea în afară de locul însuși, dar tocmai de aceea locul devenea o lume observată, trăită și umblată dintr-o parte în alta. Ele alunecau lent într-un buzunar de copil în care nu încap decât lucruri mici și de prisos precum firimiturile de pâine ale lui Hânsel și Gretel. Aruncate în timp, aceste zile repetate preț de câțiva ani nu mai pot fi despărțite între ele precum degetele de la o mână, sunt mereu aceleași zece zile. Cele 10 zile sunt cu mine tot timpul, dar nu mă gândesc la existența lor, nu le văd, nu le privesc. De câte ori merg la Eforie Sud – să vă reamintesc, locuiesc în Constanța, și Eforie e la doi pași -, am o senzație de cădere în timp.

(Angelo Mitchievici, *Firimituri de madlenă cu ceai*, în vol. *Cartea simțurilor*)

**amnezie, amnezii*, s. f. Pierdere totală sau parțială a memoriei.

*convalescență s. f. Perioadă prin care trece un bolnav după vindecare până la însănătoșirea deplină; întremare.

I. FII ATENT LA TEXT!

1. (10p.) Transcrie două secvențe care să conțină un reper temporal, respectiv un reper spațial.

.....

.....

2. (10p.) Explică de ce autorul are „o senzație de cădere în timp” de câte ori merge la Eforie Sud.

.....

.....

.....

II. FII EXACT!

3. (20p.) Scrie valoarea morfologică și funcția sintactică pentru cuvintele subliniate în text: la Eforie Sud, mică, ele, au.

.....

.....

.....

4. (10p.) Alcătuieste două propoziții în care cuvintele *mine* și *mici* să aibă alt sens și altă valoare morfologică decât în textul dat.

.....

.....

